

VEČERNI LIST

Cene po poštni
za celo leto . . . 8 84—
za pol leta . . . 4 42—
za četrt leta . . . 2 21—
za 1 mesec . . . 7—
Za Ljubljano mesечно 7 W
Za inostranstvo mesечно 12 W—
Uredništvo in uprava:
Repitarska ulica št. 6
Uredn. telefon štov. 58

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Javno poštenje.

Po vojni živimo v Evropi v tako okuženem ozračju, da je mogoče obupati. Marsikaj se da razumeti in opravičiti z razstrojstvom gospodarskega življenja vsled vojne. Ostane pa marsikaj, kar kaže na globoki padec individualnega in socialnega moralnega čustvovanja. Tudi tu se vzroki deloma gospodarski, deloma pa ima to druge korenine.

Na vsak način tudi pri nas dan na dan pada čustvo potrebe poštenja v javnem življenju. Preje smo se zgrajali nad ruskimi razmerami, kjer noben občinski bledajnik na vasi ni naredil občinske bilance 10.000 rubljev, da bi pri tem ne ukradel 5000. Dočim so pri nas izjemoma zakrivali neko rektost večidel nižji funkcionarji, ki so bili v stiskah, so na Ruskem kralju en gros ravno šefi. Zdaj pa se je ta bolezen razširila na celo Evropo.

Krade se na veliko načinov. Marsikateri kraje izgledajo nazunaj kakor naravnost krepostno dejanje. V obče se mora reči, da je zdaj postala splošna navada v civiliziranem svetu, da tisti, ki se mu je poverilo važno javno mesto, svojo moč uporablja v to, da si kaj priverži, v kar se poslužuje navadno sredstev, ki so mu na razpolago kot poverjeniku ljudstva, oziroma države.

Pri nas, kjer so hvala Bogu še vedno močne stare poštene tradicije in kjer je tako pri javnih političnih funkcionarjih kakor v uradništvu še globokokoreninjena stara častna praksa, se ta pojav še ni vseskozi razširil. So pa znaki, da so nekatera mesta našega javnega organizma že obolela. Je čudljivega organizma že obolela. Je čudljivega organizma že obolela. Je čudljivega organizma že obolela.

Ako se ta kuga pri nas razpase, bo vse naše narodno telo postalo ena sama gnijoča rana. Narodu, kjer je politika postala gšeft, ni pomagati. Naloga našega izobraženstva, duhovskega in laičnega, znanstvenikov in javnih delavcev, vzgojiteljev mladine in voiditeljev mas je, da se bacili javnega nepoštenja uničijo.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

LDU Belgrad, 20. okt. (ZNU) 135. redni sestanek začasnega narodnega predstavništva otvori predsednik ob 16.15. Po izvršenih formalnostih se prečita vladni zakonski predlog o zakonskih uredbah, v katerih so zapopadene že izdane stare navedbe. Odsekovo poročilo o tem zakonskem predlogu omenja neke ugovore glede tega načrta. Z ozirom na zelo majhno število navzočnih poslancev zaključil predsednik sejo in pozivlje narodne poslance, da se prihodnje seje udeležijo v večjem številu, da bi se moglo razpravljati o navedenem načrtu. Seja se zaključila ob 16.20. Prihodnja seja pa je odročena za jutri z dnevnim redom: debata o vladni predlogi glede zakonskih uredb.

9000 RUSKIH BEGUNCEV PRIDE V NAŠO DRŽAVO.

LDU Belgrad, 20. okt. (ZNU) Okoli 9000 ruskih beguncev, ki so bili nastanjeni po grških otokih, bo prišlo tekom tega meseca v našo državo ter jih bodo nastanili v notranjosti države. Prvi transport bo prišel 22. t. m.

VPRAŠANJE POTNIH LISTOV IN CARIN

Mednarodna konferenca, ki jo je sklicala zveza narodov, in ki je poklicana, da uredi vprašanje potnih listov in carin, je enoglasno sklenila, predlagati, da se za priljago v tranzitnem prometu ne sme plačevati carina.

Imamo li parlamentarno državo ali samodržavo?

Belgrad. Vlada navzlic temu, da je parlamentarni odsek načrt ministra Draskovića (demokrata) o »redu i nradu« a limine odklonil, na vse načine skuša uveljaviti ta naravnost barbarski zakon, ki daje oblasti pravo udušiti vsako delavsko gibanje z naravnost boljševiskimi sredstvi.

Iz boljševiskega pekla.

V »Richspost« opisuje pobežli ruski znanstvenik strahotne razmere, v katere so pahnili Rusijo boljševiski diktatorji. Splošno se misli, da se v sedanji Rusiji vsaj enemu stanu prilično dobro godi: kmetom; saj so več ali manj varni pred boljševiski, ki se jih boje in ne plačujejo nikakih davkov. Pa v deželi splošnega razdejavanja se ne more nikomur dobro goditi. In res tudi ruski kmet vsak dan bolj tone v revščino in splošno nevzdržljiv položaj.

Ob revoluciji so ruski kmetje uničili na veleposestvih vse stroje in moderne naprave; sedaj morajo samo s svojimi rokami in primitivnimi sredstvi obdelovati zemljo. Na ta način pa morejo obdelati komaj četrtino tiste površine, ki so jo preje obdelovala veleposestva z modernimi stroji in napravami. Ker v deželi vsa industrija počiva ter je uvoz iz inozemstva nemogoč, kmet nima kje nadomestiti ali vsaj popraviti polomljenega in izrabljenega poljskega orodja. Razen tega tare kmeta najstrožja revkizicija. Danes že tudi ruski kmet spoznava, da je prišel po revoluciji le iz dežja pod kap ter se je začel upirati.

Neprimerno strašnejša je usoda mest, ki se z grozno hitrico praznijo in izumirajo. L. 1917. je imel Petrograd še 2 in pol milijona prebivalcev, danes jih ima komaj še 500.000. Hiše se ne popravljajo, vodovodi, električna razsvetljava, cestna železnica ne delujejo več. Za kurjavo podirajo hiše. Legar in jetika pustošita med sestradanim prebivalstvom neomejeno. Inteligenca je iztrebljena. Kdor ni pobežnil v inozemstvo, je podlegel lakoti ali boljševiski svinčenki. Na petrogradski elektrotehnik ni nobenega profesorja več. Profesorja Voroncov in Šatelen sta umrla za tifusom. Znamenitega slavista prof. T. Florinskega in geologa prof. Armaševskega je revolucionarna komisija (čeresvičajka) 5. maja 1919 brez vsakega sodišča ustrelila s 44 drugimi nesrečniki: zdravniki, pedagogi, odvetniki itd. Prof. zoologije dr. S. Kušakeviča je boljševiski komisar v njegovem kabinetu na vseučilišču oropal; nato so ga hoteli usmrtiti. Toda Kušakevič je pobežnil, v Pragi mu je bila ponudena vseučili-

Iz Ukrajine.

List »Ukrajinska dumka« označuje položaj na Ukrajini tako-le: Ukrajina vre. Železniške zveze z mestji so zelo pomanjkljive. Cele pokrajine žive samo zase samostojno, neodvisno življenje. Z napetostjo so pričakovali Viničekovega prihoda, katerega ime je tesno združeno z ustanovitvijo ukrajinske ljudovlade. Pričakovali so, da se mu bo posrečilo doseči sporazu med sovjetsko vlado in ukrajinskim ljudstvom. Njegovo odločno stališče v narodnostnih vprašanjih pa ga je odtujilo pri boljševiskih in zato se je njegov poizkus ponesrečil.

Vse sovjetske naprave v Ukrajini so prenapolnjene z Rusi, Poljaki in Židi. Wrangel, ki se je pojavil na jugu, poizkuša postati priljubljen med Ukrajinci, toda množica mu nič kaj ne zaupa. Sovjetska vlada ima kmečke množice, ki skušajo na lastno pest ustvariti mir in red v deželi, za zelo nevarno. Pod vodstvom vaških izobražencev ustvarjajo kmetje lastne uprave, ki segajo daleč preko interesov posameznih vasi. Vasi se združujejo v okrožja, vso moč imajo od kmetov postavljene oblasti v rokah, ki imajo svojo posebno milico na razpolago. To oblasti ne puste tujega vojaštva na njih podrejeno ozemlje. Levo od Drjepra pri Kijevu, Harkovu in Hersonu je popularnost Petljurova zelo velika, kmetje ga pričakujejo kot svojega rešitelja. V tem

Kar se tiče finančnega zakona, »Narodne Novine« prosto proglašajo naredbo, s kjo se srbski monopolni zakon razširi na celo državo, dasi je vlada obljubila, da tozadevno ničesar ne ukrene brez parlamenta. Kdo vlada pravzaprav v naši državi?

ška stolica za zoologijo. Na poti se ga je lotil legar ter je v Carigradu umrl v cvetu svojih znanstvenih sil. Ravno tako je umrl na begu profesor agronomije Bogdanov. Veluglednega in priljubljenega profesorja ruskega jezika W. Naumeka v Kijevu so boljševiski 15. avgusta 1919 s 127 drugimi osebami brez vsakega zaslišanja ustrelili.

Trupla umorjenih žrtve so boljševiski pokopavali na dvoriščih izredne komisije, njih imena pa priobčevali v svojih listih. Ko je Denjkin pregnal boljševiske, so te žrtve izkopali in jih položili na oder, da so mogli svojci svoje sorodnike spoznati in jih krščansko pokopati. Pri tem se je dogljal strahoten način, ki so se ga posluževali boljševiski pri morijah. Obsojenca so peljali v lopo na dvorišču komisije, ki je imela betonirana tla in jarek za odtok vode. Tu se je moral obsojenec sleči do nakega in se po lastni volji ali vleči na tla z obrazom na zemljoali pa sesti na tla. V tem položaju je nato dobil kroglo iz revolverja v glavo, navadno za desno sence v smeri proti čelu, tako da je bil navadno ves obraz izpačen.

Ko so boljševiski pregnali Denjkinina in se zopet polastili Ukrajine, so zlasti zatirali konsumna društva, tudi socialdemokratska. Ti konsumi so imeli veliko zaslonbo v ljudstvu in so iz vseh sil branili svoje pravice. Toda judovskim boljševisko mso bili prav ti začetniki ljudskih koristi trn v peti. Dali so vse odbornike konsumnih društev poloviti in so jih kot »protirevolucionarje« postrelili. Konsumom so pa zaplenili celo premoženje. Ostalo ni niti eno konsumno društvo. Delavstvo je postalo odvisno od državne prehrane in s tem izdano nepopisnemu stradanju, pomanjkanju, umiranju.

Končno ruski učenjak svari Evropo, da bi kje hotela poizkusiti z boljševiskim paradizem; to bi bila njena smrt. — Kakor vemo, so razmere v sovjetski Rusiji v popolnoma enakem zmislu opisali tudi socialistični delegati avstrijskega, angleškega in italijanskega delavstva in ne more biti več nobenega dvoma, da so boljševiski izpremenili Rusijo v pravo peklo.

ozemlju je 187 ustaških čet, ki se podpirajo med seboj.

Boljševizem preživlja krizo. Celo v Moskvi so stavke na dnevnem redu. V zadnjem času so že trikrat zamenjali vse delavce po tovarnah. Kljub temu se stavke ponavljajo. Rdeča armada je imela zelo velike izgube; najzvestejši in najhrabrejši, takozvani mednarodni bataljoni, so uničeni. Ostala vojska je nasproti komunizmu zelo indiferentna.

Poglejmo, kaj pišejo »Izvestja«: »Delavci so že davnaj iztrebili meščanstvo iz mest, zdaj se je vgnezdilo v vasi. Vojna proti posestnikom bo uničila še to zadnje gnezdo protirevolucije.

Vaške delavce pozivljejo na boj na nož proti posestnikom. Za vojno proti posestnikom imajo posebne vojaške oddelke, kmete pa levijo in jih pošiljajo k prisilnemu delu.

Vendar pa morajo priznati, da vaški reveži ne podpirajo te komunistične kampanje proti posestnikom. Ti sami so se bili z bogatejšimi že pogodili glede zemlje in jim sovjetska vlada ne hodi na mar.

Nekatera poročila zatrjujejo, da je bil vodja ukrajinskih komunistov, pisatelj Viničenko, zelo razočaran, po je prišel v Rusijo. Dejal je, da je mosk. vlada najbolj imperijalistična na svetu, in da je komunistična politika v Rusiji potvorba socializma. Odpoveduje se predsedništvu ukrajinske ljudovlade.

Zbor

zaupnikov S. L. S.

se vrši v ponedeljek dne 25. okt. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Union in Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o političnem položaju. Poroča dr. Korošec.
2. Naš volivni program. Poroča dr. Gosar.
3. Naše gospodarske naloge. Poroča poslanec Brodar.
4. Sklepanje o kandidatih za volitve v ustavotvorno skupščino.

Pozivljamo vse zaupnike, ki dobe v prihodnjih dneh pismena vabila, da se tega velevažnega zbora zanesljivo vdeležijo.

Načelstvo SLS.

Notranji razpad ruskega komunizma.

Doslej smo slišali mnenja o boljševiskih večinomah od ljudi, ki so stali zunaj komunističnih vrst. Danes pa moremo prinesiti mnenje pravega, pristnega boljševiskega in odličnega funkcionarja ruske komunistične stranke: tajnika osrednjega odbora te stranke — Preobraženskega. Le-ta je povodom strankine konference priobčil v moskovski »Pravdi« članek pod naslovom: »Povprečni komunist«, v katerem opisuje razmere v komunistični stranki. Članek je v prevodu objavila dunajska »Arbeiter Zeitung«, po kateri ga posnemamo. Preobraženski piše:

»Edinosti in tovariških vezi 1917. in 1918. leta v stranki ni več najti. Strankina disciplina se je sicer zvišala, toda opira se bolj na zunanjo silo. Strankino življenje zamira ravno v širokih masah strankinih pristašev. Preje je povprečni komunist vedel, da tudi on sodeluje pri ustvarjenju strankine volje; sedaj mora izvrševati samo sklepe strankinega odbora. Razlog tak centralizaciji je sicer v smrtnem boju, ki ga bije sovjetska republika, toda vendar se je pri tem potrebna in dopustna mera prekoračila. Strankino delo je prepojeno z birokratizmom in temu zlu se ne da od danes na jutri od pomoči, ker temelji v pomanjkanju moči za zmaganje ogromnega strankinega dela. Povprečni komunist se je pa vodilnim članom stranke tudi duševno odtujil. To prihaja odtod, ker kažejo vodilni strankini člani malo zanimanja za izšolanje strankinih mas; toda tudi razlika v življenjskih pogojih obeh skupin, katera se je izprva premalo vopštevala, zelo vpliva na razpoloženje in poraja polagoma tudi razliko v notranjem čustvovanju in mišljenju.

Kar masi stranko najbolj odtuja, je to, da so se v njej ugnezdili častihlepni in koristolovni elementi, ki so ji notranje tuji. Zaradi pomanjkanja delavnih moči se je bilo treba s takimi osebnostmi spoprijazniti, toda če je treba voliti med njimi in delavci, so nam delavci ljubši. Celo med gotovim številom — ki je dosedaj na srečo še majhno — starih komunistov se proletarski duh izgublja. Ako kdo na svojem vsakdanjem delu in v svojem zasebnem življenju ne občuje več z delavci, marveč z meščanskimi krogi in meščanskimi intelektualci, potem ne smemo tajiti, ako hočemo ostati marksisti, da mora to sčasoma imeti svoje posledice. Vodilni člani stranke se morajo enkrat na leto za en mesec ali šest tednov posvetiti ročnemu delu navadnega delavca ali pa če so telesno oslabei, oditi na deželo. Opisane razmere so zakrivilo, da se mnogostevilni delavci, ki so se bili tekom velikega propagandnega tedna že oglašili za pristop, končno vendar-le niso vpisali v stranko.

Kar tu z vso obzirnostjo odkriva Preobraženski, ni nič več in nič manj nego notranji razpad ruskega komunizma. Stranka, ki hoče veljati za zastopnico skrajnega proletarsko-razrednega boja, se pomeščanju od znotraj na zunaj in od zunaj na znotraj, To v veliki meri, da je postalo očito že pri prostemu delavcu, ki se

zato stranki odtujuje, v stranki se šopirijo častihlepni in sebični elementi, to se pravi, da se v stranki kot korupcija. Ruski komunistem je začel torej sam v sebi gniti, a na zunaj bije smrtni boj, kakor piše isti Preobraženski. Tretji internacionali je na krvavem čelu zapisana smrt.

ARETACIJE ANARHISTOV IN KOMUNISTOV V ITALIJI.

LDU Rim, 20. okt. (Stefani) »Epoča« javlja iz Neapolja: Policija je izvršila v stanovanjih 30 anarhistov hišno preiskavo in zaplenila v več jezikihtatisnjene komunistične propagandne letake. Zaprla je več anarhistov. Inozemski anarhisti so dobili izgonska povelja, zlasti ruski in madžarski anarhisti, ki nimajo potnih listov.

STATISTIKA ŽRTEV IRSKIH NEMIROV.

LDU London, 20. oktobra (Wolff) V spod. zbornici je izjavil Hamar Greenwood kot odgovor na vprašanje glede dogodkov na Irskem, da je bilo od 1. januarja 1920 usmrčenih 100 stražnikov in 18 vojakov, 160 stražnikov in 60 vojakov pa ranjenih. Greenwood je povedal, da ne ve, kaj je vlada storila proti tej moritvi in kaj namerava storiti; vlada je samo dala zagotovilo, da neprestano izboljšuje neredbe za varstvo služabnikov države.

DEFICIT FRANGOSKIH ŽELEZNIC.

LDU Pariz, 20. oktobra, (Wolff) »Martin« meni, da e treba računati s tem, da bodo dosegle francoske železnice deficit v vsoti 2 milijard.

NEIZOGIBNA MISS PANKHURST.

LDU Amsterdam, 20. oktobra, (Dun. KU) »Telegraaf« javlja iz Londona, da so zaprli miss Pankhurst, ker je širila in priobčevala razburjajoče spise. Vrnila se je šele pred nekaj tedni iz Moskve, kjer ji je dal Ljenin pismo, naslovljeno na angleško delavstvo, v katerem menuje njo kot edino resnično zastopnico angleškega proletariata.

Kompromis med socialisti in komunisti na Češkem.

LDU Praga, 20. okt. (Dun. KU) Kakor poroča »Pravo Lidu«, je imel poizkus strokovnih organizacij, posredovati med desničarskimi socialisti in komunisti in zlasti varovati osnove strokovnih organizacij, ta-le uspeh: obe stranki se strinjata v tem, da se osnove strokovnih organizacij ne omejnajo v prepiru med socialnimi demokrati in komunisti.

Mirovne pogodbe na Vzhodu.

LDU Moskva, 20. okt. (Brezžično) Osrednji izvrševalni odbor je za 23. oktober sklical k izredni seji, da se ratificirata obe mirovni pogodbi s Poljsko in Finsko.

Vprašanje cesarja Viljema.

LDU London, 20. okt. (Reuter) V spodnji zbornici je Bonar Law v odgovoru na interpelacijo izjavil, da se izvedba mirovnih pogojev vrši zadovoljivo in da britanska vlada ne namerava ukreniti, da bi bivšega cesarja Viljema v Londonu obsodili in contumaciam.

Konec vojnih operacij med Rusi in Poljaki.

LDU Varšava, 20. okt. (PBA) Poročilo poljskega generalnega štaba z dne 20. t. m.: 18. okt. popolno se z ustavile vojne operacije na vseh fronti. Črta premirja gre skozi Sluzk—Grabowo—Kapewicze—Olews—Deremijo; ti kraji so v naših rokah.

Zdravje grškega kralja.

LDU Rim, 20. okt. (Stefani) V Ate ne odposlani posebni poročevalec agencije Stefani javlja dne 19. t. m. ob 22., da je stanje helenskega kralja jako resno.

Politične novice.

— Strašno obtožbo proti slovenski upravi v coni A izreka belgrajski dopisnik »Jutra«, ki telegrafira svojemu listu sledeče: »Bivši predsednik jugoslovanske delegacije v koroški plebiscitni komisiji, Jovan Jovanović, je predložil vladi podrobno poročilo o koroškem plebiscitu. V njem poroča o zlorabah, ki so se zgodile s slovenske strani. Ker spada Koroška med pasivne kraje, je vlada dopustila, da se Koroška prehranjuje od ljubljanske deželne vlade, ki je delovala potem raznih organizacij. Gospodarska zadruga v Velikovcu in Kmetijska zadruga v Borovljah sta imeli organizacijo koroške prehrane. Iztilhotapili pa sta s sodelovanjem nekaterih nastavljenecv plebiscitne komisije velikanske množine hrane na Dunaj in v nekatere druge avstrijske hrane. Vlada je vsled tega poročila takoj sestavila enketno komisijo, ki pride v Ljubljano preiskovat zadevo.« »Jutra« pristavlja k temu: »Vesti, ki smo jo prejeli v poznih urah, nismo mogli kontrolirati glede avtentičnosti. Priznavamo, da se nam di gorostasna. Ako je bila res izrečena ta

Ko huda obtožba, potem pozdravljamo, da se je vlada odločila za takojšnjo najstrožjo preiskavo.« — Tudi nam se to zdi gorostasno in je slejkoprej intriga od strani tistih, ki si imajo glede koroškega plebiscita marsikaj očitati, kakor n. pr. gospod Jovan Jovanović. Res, da živimo po vojni v vseskozi korumpiranem ozračju, toda kaj takega pa je le nemogoče. Sicer bi bilo vtilhotapljanje živil v Avstrijo imelo na izid plebiscita malo dejanskega vpliva, ker so volivci z obeh strani imeli za čas plebiscitnega boja vsega blaga dovolj in še zastoj in povrh, toda bil bi to primer take propalosti, da bi ljudje, ki bi bili to zakrivali, ne zaslužili nič drugega, nego da se jih po ruskem primeru postavi pred steno in razstreli. Upamo, da je vse skup zlobni manever od strani dejanskih krivcev koroške nesreče, če pa bi bila res preiskava, naj se le natančno preišče!

— Skupščina Saveza težačkih viječa v Dalmaciji (Zveza kmetijskih svetov — ljudska stranka) se je prejšnji ponedeljek vršila v Splitu. Sprejeli so resolucije, v katerih zahtevajo pravično rešitev agrarnega vprašanja in pokrajinsko samoupravo, protestirajo proti sedanjemu neustavnemu, komisarsko-policijskemu sestavu in zahtevajo, da se po volitvah v konstituanto nemudoma izvedejo občinske volitve. Na skupščini se je konstituiral novi odbor Saveza tež. viječa ter je bil za predsednika izvoljen Marin Bilić.

— Odpadniška prizadevanja v Zagrebu. Kakor poroča »Nar. Politika«, hodi odpadli duhovnik Milošević s svojimi tovariši po Zagrebu in nagovarja posameznike, da podpišejo izjavo za ustanovitev hrvatske narodne župnije v Zagrebu. Pri tem povdarja, da gre le za hrvatski bogoslužni jezik in odpravo celibata, zmolčuje pa, da znači samostojna hrvatska narodna cerkev odpad od Rima. Kakor povsodi, podpirajo odpadniško gibanje na Hrvaškem vse svobodomiselnne struje in stranke, predvsem pa je njihov pokrovitelj Pribičević s svojim glasilom »Riječ«. Že ta okolnost gibanje samo dovolj označuje.

— Komunisti v Tržiču. V nedeljo je bil v gostilni pri Krvinu komunističen shod, ki ga je sklical tajnik komunistične stranke za Gorenjsko Mlakar iz Jesenic. Shod je bil slabo obiskan. Nekaj delavcev iz Tržiča in Doline ter par naših somišljenikov. Govornik je priporočal z vso zgovornostjo svojo stranko kot najboljšo in naslikal tisti zlati čas, ki ga pripravljajo komunisti, ko ne bo več revežev, temveč bo zavladała popolna enakost. G. Mlakar najbrže sam ne veruje tega, kar je kvasil svojim poslušalcem, toda nekaj tolažilnega mora povedati, saj je za to plačan.

— Samostojna kmečka stranka lovi tudi po Tržiču volivce. Poslala je v volivni boj agitatorja Ogriča iz Novega mesta in Rebolja iz Kranja. Obljubovala sta obrtnikom enega poslanca. Obljubiti in dati sta dve reči. Zato ne bodo tržiški obrtniki, ki so v taboru Slovenske ljudske stranke, in teh je večina, oddali svoj glas liberalnim samostojnežem, pač pa bodo glasovali s S. L. S., v kateri bo imel tudi obrtni stan svojega zastopnika.

— Iz Kovorja se nam poroča: Komunisti so tudi pri nas poskusili svojo srečo. Na shodu je govoril v nedeljo 17. t. m. nek Mlakar z Jeenic. Poslušalcev je imel okrog dvajset. Agitiral je za komunistično stranko.

— Boljševiške metode italijanskih komunistov. »Corriere della Sera« poroča: »23. septembra t. l. so našli v Turinu v bližini »Corsa Navarra« dve mrtvi trupli drugo poleg drugega; nekega Marija Sonzini, delavca v podjetju Fiat, in jetniškega paznika Konstantina Scimala. Iz položaja trupel se je dalo sklepati, da sta bila oba usmrčena s strelji v hrbet, pri čemer jih je moralo držati več ljudi. Uvedena preiskava je dognala, da je prišel Mario Sonzi, ki je bil navdušen pristaš fašistov, na ovadbo iz osebnega maščevanja nekega Boggia pred revolucionarno sodišče tovarne Nebiolo, ki ga je obsodilo na smrt. Scimala pa niti ni prišel pred celotni tovarniški svet, marveč ga je sodilo »ad hoc« sestavljeno sodišče, v katerem so bile tri delavke, katerih najstarejša še ni dopolnila 21. leta in nekaj delavcev v povprečni starosti 18 let. To sodišče je Scimalo obsodilo na smrt, nakar so ga ustrelili. Istina pa je, da je sovjet odklonil Boggiov predlog, da bi obe žrtvi vrgli enostavno v — peč.

— Vladne predvolivne priprave. Državni odbor je včeraj končal delo glede določitve predsednikov volivnih odborov v Sloveniji. Danes bo nadaljeval delo glede določitve predsednikov volivnih odborov v zapadni Bosni.

— Pučka stranka v Hercegovini pojde v volivni boj sama, ker so se pogajanja s Težačko stranko (Hrv. zaj.) razbila. Težačka stranka je namreč zahtevala zase, da si nima nikogar za seboj, tri mandate, a Pučki stranki je milostno prepustila samo en mandat.

— Demokrati med muslimani. Kakor poročajo hrvatski listi, skušajo de-

mokratii osnovati med muslimani v Bosni novo stranko, ki bi jo vodil bivši minister Šefkija Gluhic. Stranka bi imela tudi svoje lastno glasilo, katero bi urejeval dobrovoljec dr. Hasanbegović.

— Kandidatne liste srbske radikalne stranke. Nosilci kandidatnih list srbske radikalne stranke bodo ti-le: Za Bosno: V travniškem okrožju Miroslav Spalajković, v bihaškem Milan Pečanac, v sarajevskem dr. Milan Sršić, v mostarskem dr. Laza Marković, v tuzlanskem Stojan Protić, v Sremu Nikola Pasić, v kruševskem okrožju Stojan Protić, v užickem Miša Trifunović, v belgrajskem Aleksa Žujević, v Vojvodini dr. Ninčić.

— Obupni nemški finančni načrti. Nemčija je neposredno pred finančnim polomom, pred državnim bankrotom. Papirnatega denarja je v prometu za 75 milijard mark, primanjkljaj letošnjega proračuna znaša 67.7 milijarde. V tej stiski se porajajo vsi mogoči načrti, kako rešiti državno gospodarstvo poloma. Da je stiska na vrhuncu, priča načrt drugače resnega finančnega politika desničarskega socialista Riharda Calwerja. Načrt predlaga med drugim: Plače vseh državnih in občinskih uradnikov se znižajo za polovico; vsi odvišni nameščenci se odpuste in uporabijo v kmetijstvu, narodnem gospodarstvu, rudarstvu itd., in sicer, če bo treba, prisilnim potom. Uvede naj se tudi splošna delovna dolžnost. Obresti državnih, pokrajinskih in občinskih posojil naj se znižajo na 2 odstotka; ustavi naj se tiskanje nadaljnih novčanic. Odpravi naj se zavarovanje brezposelnih, delavni čas naj se zviša od 8 na 11 ur dnevno na ta način, da se tri dodatne ure računajo in plačajo kot nadure, a 10 odstotne nadurne mezde morajo delodajalci odšteti državi. Železniške tovarne tarife se zvišajo za 50 odstotkov. — Dasi noben človek ne verjame v izpeljivost tega načrta, se vendar vsa nemška javnost peča z njim — potapljaajoči se pač oprijema vsake biljke, da bi se rešil. Sodrugi pa se kar spogledujejo nad tem načrtom svojega sodruga Calwerja, ki obeta veliko dela a malo plače.

Dnevne novice.

— Čisto dosledno. 9. oktobra je naznanil vodja socialnih demokratov in komunistov v Kropi, dacar Josip Piškur svoj izstop iz katoliške cerkve. Ta gospod je bil 18. oktobra pri okrajnem sodišču v Radovljici obojen radi obrekovanja in žaljenja časti g. župnika v Kropi na 2 dni zapora oziroma 50 kron kazni in sicer so bile olajševalne okoliščine, »ker je to on priznal«. Seveda bodo stroški skoro enoletne pravde nekoliko večji.

— Društvo sv. Jožefa v Tržiču priredi v nedeljo 24. t. m. v Našem domu prvo igro v letošnji sezoni. Igralo se bo »Za pravdo in srce«. Vabimo. Pričetek ob pol 8. uri zvečer.

— Lep policijski uradnik. Srbski in hrvatski listi se obirno pečajo z nezaslišanim zločinom belgrajkega policijskega uradnika Miloša Kneževića. Ta človek je bil že večkrat kaznovan radi tatvine, in sicer enkrat na dve leti, drugič pa na deset let ječe. Dasi je bilo to znano, se mu je posrečilo doseči imenovanje za policijskega uradnika v Belgradu. Da je to rojen zločinec, je dokazal z naslednjim zločinom: Spoznael je za obema laziti in ju nadlegovati, jic in Jovanko Gruičić, obe iz Pančeva. Začel je z obema laziti in ju nadlegovati, toda obe sta ga odločno zavrnili. Iz maščevanja ju je dal zato odvesti pred zdravnika kot vlačugi. Zdravnik je pa ugotovil, da sta obe nedolžni. Par dni nato je vdril Knežević v spremstvu enega orožnika v stanovanje obeh deklet in ju odvedel na policijski urad, kjer je obe posilil, nato ju pa dal odpraviti v Pančevo. Tu sta se dekleti poizkusili iz obupa zastrupiti, a jih je zdravnik rešil. Ena obeh deklet je imela v Belgradu ženina — natakarka v Grand Hotelu. Ta je proti Kneževiću vložil ovadbo. Kneževića so sedaj odpustili iz službe in uvedli proti njemu preiskavo. Skušal je pobegniti, kar se mu pa ni posrečilo. Preiskava je dognala, da je bila ovadba proti Kneževiću popolnoma utemeljena in so Kneževića zaprli. Ko je bil predstavljen eni izmed žrtev — Nat. Grujićevi je najprej skušal tajiti, nato je pa izpremenil taktiko in rekel skevano: »Prosim, ne mučite me več; tu je pristan in vas bom poročil.« Dekle se je za njegovo ponudbo seveda ne ravno preprijazno zahvalilo.

— Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 10. do 16. oktobra 1920 dela 210 moških in 76 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 173 moških in 82 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 450. — Promet od 1. januarja do 16. oktobra 1920 izkazuje 23.576 strank in sicer 10.590 delodajalcev in 12.988 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 6410. — Dela iščejo: pisarniške moči, stavb. in stroj. ključavničarji, kolariji,

krojači, šivilje, kovači, soboslikarji, kurjači, knjigovezi, sluge, vratarji, natakarkje, natakarkice, služkinje, dninarice, dninarji, vajenci, vajenke, hotelske sobarice, peki, mesarji šoferji itd. — V delo se sprejmejo: hlapci, poljski delavci, dekle, drvarji, zidarji, tesarji, železostругarji, livarji, navadni ključavničarji, kotl. kovači, pohištv., model. in stroj. mizarji, pletarji, tehtničarji, betonski delavci, šivilje, kuharice, postrežnice, vajenci, vajenke itd.

— Slovani v Ameriki. Po ameriški statistiki je v Ameriki 3.240.476 Slovanov. Poljakov je 1.707.640, Čehov 538.392, Slovakov 284.444, Litvinov 211.233, Slovencev 183.431, Rusov 95 tisoč 137, Hrvatov 93.036, Malorusov 35 tisoč 359, Srbov 26.752, Bolgarov 19.380, Dalmatincev 5505, Črnogorcev 3961, drugih Slovanov 35.196. Vseh Jugoslovanov (brez Bolgarov) je 312.685. Navedli smo številke tako, kakor jih navaja ameriška statistika.

— Uniforma za orožnike. Ker se vedno pogosteje dogaja, da posamezniki, preoblečeni v orožniško uniformo, vrše razbojništva in plenjenje, je ministrstvo za notranje stvari sporazumno z orožniškim poveljstvom odločilo, da se izdela komplicirana uniforma za orožnike.

— Spor v zagrebškem Sokolu. Kakor poročajo zagrebški listi, je glasovalo na izredni skupščini zagrebškega Sokola za zaupnico odboru 396, za nezaupnico 448 članov.

— Dejanja domžalskih nemčurjev. Neznani zlikovci so minulo noč v Domžalah podžagali narodno drevo — lipo, katero je tukajšnje šolsko vodstvo lansko leto slovesno usadilo v šolskem vrtu ob navzočnosti šolske mladine. Ker ima pa šolski vrt še obilo drugega sadnega drevja na razpolago, in ker je vse drugo drevje ostalo nepoškodovano, je očitiven dokaz, da je zlobna roka ravno nalašč segla po narodni lipi — zlikovci so bili skoro gotovo naši sovražniki nemčurji, katerih je v Domžalah žal precejšnje število in katerih nadutost raste od dne do dne vedno bolj, odkar so zmagali na Koroškem, Domžalski nemčurji, pijani od prigoljufane zmage na Koroškem, so pričeli izživljati naše potrpežljivo ljudstvo na vseh koncih in krajih. Ne znajo nobene slovenske besede več in po gostilnah so pravcati junaki, kjer prepevajo izživajoče nemške pesmi, Merodajni domžalski faktorji, zganite se vendar malo, ne prekljajmo se toliko med seboj — ampak obrnimo vso pozornost na izkoreninjenje nemškutarske nevarnosti.

Somišljeniki! Somišljenice SLS!

Volivni odbor S. L. S. za Ljubljano sklicuje

v nedeljo 24. oktobra 1920

VOLIVNI SHOD

somišljenikov in somišljenice S. L. S. za Ljubljano.

Dnevni red:

1. Političen položaj,

2. Slučajnosti.

Shod se bo pričel točno ob pol 11. uri dopoldne.

Vstop na shod bo dovoljen le proti vstopnicam, katere bodo delili naši somišljeniki in somišljenice pri svojih krajevnih odborih. V tajništvo S. L. S. za Ljubljano, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje, se bodo dobile vstopnice za shod vsak dan od 8.—12. opoldne in zvečer od 7.—9. v nedeljo dne 24. t. m. pa od 8.—10. dopoldne.

Vsi naši somišljeniki in somišljenice naj si preskrbe vstopnice.

Častna dolžnost veleva vsakemu našemu somišljeniku in somišljenici:

V nedeljo dne 24. oktobra 1920 ob pol 11. uri v veliko dvorano Unional

Volivni odbor S. L. S. v Ljubljani.

Ljubljanske novice.

lj Somišljeniki! Somišljenice SLS! Vodmatski okraj sklicuje svoj sestanek za jutri petek 22. t. m. ob 8. uri zvečer v prostore Šentpeterskega prosv. društva. Pridite vsi in pripeljite še druge!

lj Somišljeniki! Somišljenice SLS Franačiškanskega okraja se vabijo, da pridejo danes ob 8. uri zvečer na sestanek v Jugosl. tiskarno (III. nadstropje). Razgovor je važen in navzočnost vseh somišljenikov in somišljenic je nujna. Pridite vsi in vse.

lj Somišljeniki in somišljenice SLS št. Jakobskega okraja! Nocoj ob pol 8. uri vsi na sestanek v dvorani »Prosvetle! Velevažna zadeva!

lj Somišljeniki in somišljenice S. L. S. šolskega okraja imajo danes ob 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni svoj sestanek. Pridite vsi!

Ij Imenovani so: Za poštne tajnika poštne komisar dr. Fran Rapotec pri poštenem in brzojavnem ravnateljstvu v Ljubljani (št. p. m. 26.716 od 5. avgusta 1920). — a računskega oficijala poštne asistent Ivan Rus in poštni praktikant Vinko Slamič, oba pri računskem oddelku poštne ravnateljstva (št. p. m. 20.353 od 20. septembra 1920).

Ij Umrli so v Ljubljani: S. Petrina Marjeta Klasinc, usmilenska, 37 let. — Elizabeta Nahtigal, hči žel. ključavničarja, 7 mesecev. — Marija Frle, posestnikova hči, 2 meseca. — Jera Trtnik, tob. delavka, 48 let. — Ivan Tičar, varnostni nadstražnik, 51 let. — Anton Sušteršič, kovač, 36 let. — Franc Plevelj, žel. kurjač, 42 let. — Vinko Cvetko, rejenc, 2 mesca. — Fran Knafelj, sin kočarice, 21 let. — Ema Žuriga, hči umir, žel. premikača, 10 let. — Lovro Prosenec, posestnik, 75 let. — Jera Dremlj, kočarjeva hči, 30 let. — Alojzija Franc, zasebnica, 54 let. — Karel Vencaj, davčni nadupravitelj v p. 77 let.

Ij Proda se hiša na Glincah (Vič) št. 76.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Tržič. V ponedeljek je govoril na sestanku v Domu g. kaplan Vavpotič o nesrečnem plebiscitu na Koroškem in njega vzrokih. — Prihodnji ponedeljek zopet sestanek ob 8. uri. Govori član jugoslovanske strokovne organizacije tržiške.

Proti militarizaciji dela.

PROTESTNI SHOD TRZIŠKEGA DELAVSTVA.

V soboto bo ob pol 8. uri zvečer v Domu delavstvo protestiralo proti nameravani militarizaciji tovarniških obratov in prisilnemu čezurnemu delu. Govori domačin. Pridite polnoštevilno!

Tržič. V soboto 23. t. m. ob pol 8. uri zvečer se vrši protestni shod usnjarskega in tekstilnega delavstva. Protestni shod se vrši proti nameravane zakonu o redu in delu in proti militarizaciji, ki jo nameravajo uvesti v usnjarskih in tekstilnih obratih. Tem potom so vabijeni vsi tovariši in tovaršice, da se shoda v obilnem številu udeležijo.

Ljubljana. V petek 17. t. m. se je vršil skupen protesten shod usnjarskega delavstva tovarne »Indus d. d.« obeh organizacij.

Zveza usnjarjev je poslala ministrstvu v Beograd sledečo resolucijo:

Resolucija.

»Usnjarsko in čevljarstvo delavstvo, kakor tudi tekstilno delavstvo v Sloveniji najodločneje protestira proti nameravani militarizaciji usnjarskih, čevljarških in tekstilnih obratov.

Brezposelnost vlada v celotni industriji. Iz tega sledi, ako bi se uvedla militarizacija, da bi se brezposelnost še znatno povečala. Naloga države je, da olajša bedno stanje delavstva, ne pa, da bi ga še globlje pahnila v pomanjkanje.

Ako se misli produkcija zvišati, tedaj naj se vzamejo v delo vsi brezposelni od prizadete industrije.

Delavstvo, sito militarizacije že iz starega avstrijskega režima, se bo najodločneje uprlo nameravani naredbi.

Iz te belgrajske moke ne bo kruha. Kdor je okusil blaženo militarizacijo v stari Avstriji, ta že ve, kaj se pravi militarizacija. Zato tovariši, bodimo na straži, veter iz Beograda za delavstvo zelo neugodno piha.

Usnjar.

Od Zveze industrijalcev smo dobili sledeči dopis: Dodatno k timestnemu dopisu št. 2814 z dne 8. oktobra t. l. podpisano tajništvo vlijudno obvešča, da načelnik Odseka gospod I. B. Poljak v smislu prejšnjih dogovorov odposno izjav članov Odseka pozivlja vse p. n. člane odseka, naj izplačajo delavcem, zaposlenim v njih usnjarskih podjetjih, mezde s 15% (petnajst odstotnim) poviškom naknadno od 1. septembra t. l. Ostale svojčas priglasene zahteve delavstva odpadejo. V smislu zadevnega sporazuma z delavskimi zastopniki ostane v splošnem dogovor z dne 10. maja t. l. v veljavi, pri čemer označeni 15 odstotni povišek. Določilo B, točka 4, naj se razumeva tako, da odpade družinska doklada delavcem le tedaj, če imajo toliko zemlje, da morejo držati dvoje govedi. Dodatek z dne 20. julija t. l. v dogovoru med Indus d. d. in delavstvom. Predmetni sporazum velja za nedoločen čas.

Opozarjamo vse podružnice, da nam poročajo, ali se bodo tovarnarji držali tega poziva ali ne.

Rudar.

VABILO na SHOD RUDARJEV ki se vrši

v nedeljo, dne 24. t. m. ob 9. uri dopoldne

v prostorih »Društvenega doma«. Poročala bodo poročevalca iz Ljubljane. — Ker stojimo pred tako važnimi trenotki, pozivljamo vse k obilni udeležbi!

Skupina J. S. Z. Trbovlje.

RUDARSKA POGAJANJA.

Danes so se vršila pogajanja s Trboveljsko premogokopno družbo. Zastopane so bile sledeče organizacije: »Savez rudarskih radnika«, »Jugoslovanska Strokovna Zveza«, »Unija rudarjev« in »Narodno socialna zveza«.

Nad tri ure trajajoča pogajanja so se naposed razbila. Delavstvo je kategorično vztrajalo na svojih zahtevah, nasprotno je pa družba kategorično odklonila te zahteve. Odlotitev je na vladi, kateri se je stavil rok 48 ur, da naj odgovori, kaj misli. Nato se bo videlo, kaj je ukreniti. Tovariši in tovarišice, to kratko poročilo naj Vam zaenkrat zadostuje. Ne vemo, kaj pride; treba samozavesti, odločnosti in zavednosti!

Viničar.

Viničarsko vprašanje.

Dolgo, dolgo se že rešuje viničarsko vprašanje. Že začetkom tega leta je sklicalo poverjeništvu za socialno skrbstvo v Mariboru anketo, na kateri se je razpravljalo, kako rešiti viničarsko vprašanje. Na tej enketi so stavili viničarji po svojih organizacijah zahteve, oziroma predloge, v kakšnem smislu naj se reši viničarsko vprašanje, da bo zadovoljen tudi viničar in da mu bo možno izhajati in pošteno preživiti sebe in svojo družino. Viničarji, organizirani v J. S. Z., oziroma v Zvezi viničarjev so bili v svojih zahtevah zelo zmerni ter so zahtevali to, kar jim po pravičji pripada, ničesar pa, kar bi bilo krivično ali da bi bil vinogradnik ali kmet oškodovan. Napram zahtevam viničarjev pa so podali tudi zastopniki vinogradnikov svoje predloge ozir. mnenja, ki so pa bila zelo različna. Lahko pa se reče, da so imeli nekateri zelo malo umevanja za viničarske zahteve. Drugi bi zopet radi se ravnali po geslu, da bo volk sit in ovca cela. Najboljši so bili predlogi vinarkega in sadjarskega odseka slov. Kmetijske družbe v Mariboru, iz katerih se je razvidelo, da jih je sestavljal strokovnjak, ki pozna viničarja ne samo po imenu, temveč tudi po njegovem delu in ki ve, da je to delo tudi vredno poštenega plačila. Pri enketi, ki se je vršila en mesec pozneje, so se zgoraj omenjeni predlogi nekoliko zboljšali, a do kakšnega definitivnega rezultata ni prišlo. Pred kratkim so zborovale tudi krajevne komisije za rešitev viničarskega vprašanja, na katerih bi se naj ugotovila vrednost raznih dajatev, ki jih dobiva viničar od gospodarja, kakor vrednost donosov deputatne zemlje, »naturalnih prejemkov, lesa, sena in slame za živino itd. Pa tudi te komisije niso privedle do nikakšnega pravega zaključka (na primer Ljutomer), to pa iz tega vzroka, ker so gospodarji svoje dajatve previsoko cenili, in če bi moral viničar te kupovati po teh cenah, bi moral znašati dnevni zaslužek okrog K 50 za osebo. Da tudi gospodarji in kmetje, sicer ne vsi, niso imeli prave volje pri reševanju viničarske vprašanja, nam priča posebno to, da so cenili hrano, ki bi jo dobival viničar na dan najmanj K 24, a če bi pa viničar zahteval za svoje delo brez hrane K 15, pa bi se to smatralo kot da zahteva kaj krivičnega. Ker se potom predlogov vinič. organizacij, kakor tudi ne onih, ki so jih stavili zastopniki vinogradnikov in kmetov, ni možno pogajati in ni upanja, da bi prišlo do kakšnega zboljšanja, so se zastopniki viničarskih organizacij na seji krajevne komisije v Mariboru, zedinili, da sprejmejo predloge vinarkega in sadjarskega odseka slov. kmet. družbe v Mariboru, kakor so bili zboljšani in popravljeni v seji dne 21. 4. 1920 in da se naj vrše pogajanja na končni enketi, ki jo bo v kratkem sklicalo poverj. za soc. skrbstvo v Mariboru, le samo o predlogih zgoraj imenovanega odseka. Tudi mariborsko okrožje »Zveze viničarjev« je temu pritrldilo, oziroma sklenilo, da pri končni enketi sprejme predloge vin. in sadj. odseka slov. kmet. družbe v Mariboru z nekaterimi spremembami in da se le o teh predlogih vrše pogajanja, ker drugače se viničarsko vprašanje letos ne bo rešeno, kar bi viničarje spravilo še v večjo bedo in nezadovoljstvo, ki ne bo samo v škodo viničarjev, temveč tudi v škodo njih gospodarjev. Precejšnja krivda, da se viničarsko vprašanje tako dolgo rešuje, pa zadene tudi poverj. za soc.

skrbstvo v Ljubljani, ker ni posvetilo tako važnemu in nujne rešitve potrebnemu vprašanju, kakor je viničarsko, tiste važnosti, ki bi jo moralo. Kajti če bi imeli merodajni krogi malo več zmisla za tako pereče viničarsko vprašanje, bi se isto zdavnaj lahko uredilo, tako da bi bila zadovoljna oba, gospodar kakor njegov viničar. Upamo vsaj, da se bo v kratkem to zgodilo.

Bolniški strežniki.

Maribor. Bolniški strežniki in strežnice bolnišnice v Mariboru so pristopili v organizacijo J. S. Z. v Ljubljani. Vsled tega so povzročili grozno razburjenje pri upravitelju bolnice. Upravitelj bolnice je celo zagrozil, da bode vse organizirano osobje »vun vrgel«. — Naj si zapomni g. upravitelj, da organizacijo bolniških strežnikov in strežnic pripozna tudi zdravstveni svet deželne vlade za Slovenijo in da se ne bo noben organizirani delavec, oziroma bolniški uslužbenec ustrašil njegove goržnje, ker solidarnost in disciplina bolniškega osobja stoji na močni podlagi. Organizirani strežniki bodo vedno ostali zvesti svoji krščanski socialni strokovni organizaciji.

Služkinja.

Novo mesto. Mesečno poročilo naše skupine. Dne 10. oktobra se je vršila seja, na kateri so se razpravljala notranja dela skupine. Tovarišica U. Komaviz iz Gorice, katera je bila začasno v Novem mestu, je sedaj pri odhodu za slovo darovala skupini 40 K, za kar se ji tem potom najtopleje zahvaljujemo.

Dne 17. t. m. se je vršil sestanek naše skupine. Udeležba je bila povoljna. Poročal je P. Fortunat: Pogodba pri vstopu v službo in prestopke, s katerim se lahko služkinja odpusti. Udeleženke so z zanimanjem sledile izvajanjem voditelja. Tov. B. V. razmotriva o delu, ki ga je dolžna opravljati služkinja, in katerega ni dolžna. Tajnica skupine pozivlje k pametnemu življenju, da ohrani skupina ugled, katerega sedaj uživa.

Posredovalnica. Posredovalnica si je precej pridobila. Gospodinje so se začele zanimati za našo posredovalnico, češ: »Na dekleta, ki jih dobimo iz posredovalnice skupine »Zveze služkinj«, se lahko zanese.« To nam potrjuje že to, da imamo 20 služb na razpolago. — Tukaj se vidi, koliko pripomore dobra organizacija svojim članicam.

Ljubljana skupina (B). V nedeljo dne 17. t. m. ob trictret na6. zvečer se je vršila seja skupine (B) v prostorih na portu. Izpopolnil se je odbor in določile so se zaupnice za ulice, katere še niso imele svoje zaupnice.

Sestanek zveze služkinj vseh treh skupin se vrši danes ob pol 9. uri zvečer v dvorani Krekove prosvete. Pridite polnoštevilno!

Plače ljubljanskih služkinj. Kako potrebna je naša organizacija, kaže neurejenost naših plač. Za 14 in večurno delo na dan, dobi služkinja v Ljubljani do 250 kron mesečne plače poleg hrane in stanovanja. Mi pa vemo za družine, ki svoji zvesti, pridni služkinji, ki jim služi že po deset in več let, še danes za mirno vestjo dajejo — po 100, 80, 60, 40, da celo še vedno po 30 in 20 kron! Res, da so ji drugače dobri in darežljivi, da ji znabiti obetajo za čas starostne onemoglosti kot v hiši, vendar taka plača ni dopustna, ker poznamo več takih slučajev, ko je onemogla služkinja morala na cesto, kajti hči ni držala materine obljube in je občutila staro služkinjo kot nepotrebno breme ter jo pognala iz hiše. Kdo naj pomaga služkinjam v takih družinah? Same si ne znajo in ne morejo. Dobre, pohlevne duše so to, ponižne in boječe, ki ne odprejo svojih ust, ker jih je — sram. Boje se zamere, srce jim ne dopusti, da bi se puntale zoper gospodinjo, smili se jim gospa, ki ima že tako prevelike stroške, zanašajo se na previdnost gospodinje, ki bo sama izprevidela smešno nizkost plače svoje služkinje in bo dodala. Toda le prevečkrat zastoj čakamo; preje se smili revežu bogatin, kakor bogatinu revež.

Zato prosimo in pozivamo vse gospodinje, naj takoj same uredijo plače svojih služkinj, da bodo vsaj približno odgovarjale današnjim razmeram. Naj nas ne silijo s svojim odlašanjem, da bi se morala Zveza služkinj s silo zavzeti za zatirane članice ali tudi neveljanje služkinje, ampak naj rajše izlepa izravna plače s pravičnostjo.

Sirite „Večerni list“!

Železničar.

Kako dela birokracija.

Poslanec Gostinčar je pisal v zadnjem »Večernem listu«, da je g. ministrski predsednik Vesnič proti 8-urnemu delavniku. To za nas sicer ni prav nič novega, ker le predobro poznamo birokratično mišljenje, ki prevladuje pri večini v stari šoli vzgojenih uradnikov. Pri nas železničarjih 8-urnik sploh ni prišel do veljave, izvzemši progovne delavce in par podobnih strok. Z ozirom na mišljenje, ki prevladuje v gotovih krogih, se pa ne bo prav nič čuditi, če se nekega lepega dne tudi tem zopet odvzame. Osemurnik je sicer v Zčasnem pravilniku za delavce priznan, a se razume, da je to že po imenu »začasno«. Pa tudi če bi bilo definitivno in zakonito odrejeno — pri nas je prišlo že v navado, da predpise kratkoma ignoriramo. Tega pa ne delajo morda uslužbenci, ampak tam, kjer bi človek mislil, da se najstrožje varuje izvrševanje predpisov, namreč — zgoraj.

Službeni list št. 336 t. l. je nam prinesel sliko teh razmer, v katerih se nahajamo: to so ilustrirani nazori, ki prevladujejo v višjih krogih. Priobčujemo naredbo iz omenjenega lista doslovno, ker uradnega lista, dasi je namenjen uslužbencem, vendar velika večina od njih ne dobi v roko. Po izvorniku se naredba glasi:

Naredba: Gospodin je Ministar Saobračaja svojom odlukom od 26. oktobra 1919. br. M. S. 20.739/19 na osnovi ovlaštenja Ministarskog Saveta od 24. oktobra 1919 pod M. Br. 20.458 naredio: Kazne nad osobljem izričaje i to: Šefovi radionica, sekcija, stanica i ložionica kaznic ukora i oduzimanja plate do tri dana, načelnici odeljenja u oblasnimDirekcijama kaznu ukora i oduzimanja plate do 8 dana, a železnička Direkcija i načelnici odeljenja Ministarstva Saobračaja kaznu ukora i oduzimanja plate do 15. dana.

V savezu sa ovom naredbom mijenja se odnosna stavka u privremenim pravilnicima Inspektorata drž. želj. v Ljubljani i Željezničke Prometne Uprave v Splitu i to tako da Inspektorat odnosno Prometna Uprava može izričati kaznu ukora i oduzimanja plate do osam dana.

Pod platom razumijevaju se sve pri nadležnosti.

Pozivam sve šefove da postupaju u smislu gornje naredbe jednolično prema sveukupnom osoblju brez obzira na različite još važeće pragmatike. — Frančič.

Pri nas imamo do zdaj še v veljavi stare avstrijske instrukcije, po katerih sme vsak posamezni načelnik kaznovati uslužbenca največ do 10 K. Zda jpa imaš hudirja! Ravnateljstvo v Zagrebu se požvižga na vse »još važeče pragmatike« in zaukaže uslužbenca kaznovati od ukora do 300 kron globe. In sicer: uslužbenec se pregreši proti stari, »još važeči pragmatiki« — kaznuje se po sodobni birokratični maniri.

Priznamo, da disciplina in red mora biti, a gospodje birokratje, po tej poti ga ne bo! Danes se menda uporabljajo vsi mogoči predpisi: srbski, ogrski, avstrijski, in če treba, se pa tudi na vse požvižga. To pa povzročuje tisti kaos, v katerem se bodo gg. birokratje vtopleli. Danes se uslužbenec bori za življenje. Stojimo neposredno pred zimo. Današnje plače so — baje visoke, a denar, ki ga dobimo, zadostuje komaj za skrajno silo za življenje, a ne za res pošteno življenje; toda gospodje birokratje, mi sami kakor tudi naše družine rabimo tudi obleko, brez katere se mora nehati tudi služba. Da pri današnjih razmerah ni mogoče nahajati potrebne obleke, je čisto jasno, le gospodje pri zelenih mizah menda tega ne razumejo oziroma nočejo razumeti. Drugače si pač tega ne moremo tolmčiti, da nam dolguje železniška uprava že od starih let službeno obleko. In to je dolg za vsakega posameznika na tisočake. Kdo se za to zmeni? O pač, izborno se skrbi, da se neti nezadovoljnost med uslužbenci: Vrtočlavlava premeščanja, naredbe o visokih kaznih in podobne »reformacije« povzročajo med uslužbenci tisto nezadovoljnost, o kateri trde gotovi gospodje, da jo netijo organizacije. Mi smo prepričani, da je nujno potrebno, da se izvrši reformacija mišljenja po raznih uradih, katere zasedajo birokratični uradniki, ki so mnenja, da se dajo naše železnice finančno rešiti le na ta način, da se uslužbenec do skrajnosti izmožga in da se osemurnik pri železnici nemogoč. Vse kaže, da nas čakajo — morda že v prihodnjih dneh — težki boji in vsa mogoča presenečenja. A železničarji imamo srečo, da nas vodita dve svetli zvezdi: Petrič in Deržič, bodoči poslanec in minister saobračaja, od katerih pričakujemo, da nas bosta rešila in odresila vseh pijavk, verižnikov, kapitalistov, birokratov in podobne golazni; v prvi vrsti se vseh reakcionarcev in obsebi umevno, da črne internacionale ne bo pozabil. — Kdor pa nima te nade in upanja, naj pristopi v našo organizacijo, da se bojujemo tudi proti notranjemu birokratizmu in absolutizmu, ker od političnih egoistov nam ni ničesar pričakovati. — Železničar.

Pot do uspehov. Železničarji že skoro od početka naše države bijemo boj za svoje pravice. Dejstvo pa je, da ravno mi, ki smo najvplivnejši in najmočnejši faktor v državnem življenju, ne moremo doseči tega, kar zahtevamo in kar nam tudi gre. Nujno vstane vprašanje: kaj je krivo, da si jih po svoji zunanji moči mogli? Saj je dejstvo, da še nobenega pravega uspeha nismo dosegli razen edinega — zvišanja plače. Vedno še so železničarji igrača v rokah svojih uprav; ta jih odstavlja, premešča v vse kraje države itd. Organizacije nimajo ravno pri železničarjih, ki ne samo po življenjski važnosti za državo, nego po svoji inteligenci prekašajo vse druge stroke, nobenih povoljnih uspehov. Kaj je krivo? — Enostaven odgovor: organizacije niso zdrave, niso stanovske, nimajo smotra, da pomagajo železničarju, nego so le bojne organizacije — raznih Deržičev, Petričev, Vencajzov itd. To se pravi: vse te organizacije, komunistične in narodno-socialistične in socialpatriotične nimajo drugega dela, nego da kujejo politični kapital nekaterim osebam, ki bi potom železničarskih organizacij radi prišli do — korit. Krivo je to, da se v ZJZ in pri komunistih uganja v stanovski organizaciji politika. Železničarji tako dolgo ne bodo dosegli ničesar, dokler ne pometejo z raznimi Deržiči, Petriči in Vencajzi, tako dolgo, dokler se ne organizirajo v strogo stanovski organizaciji. Nasprotniki predbacivajo Prometni Zvezi, da je sploh ni, da je samo na papirju; seve, o Prometni Zvezi nihče ne kriči, ker se kriči in čuje le o političnih organizacijah, ker namen strogo stanovskih organizacij sploh ni ta, da bi vpila in se producirala in delala reklamo: reklamo potrebujejo le Deržiči in Vencajzi. O nobeni strogo stanovski organizaciji ne boste slišali vpitja, ker delo je — tiho. Zato Prometna Zveza raste, ker je njena privlačna sila ravno njena baza, ki je stanovska in nima naloge, producirati svojih predsednikov in tajnikov. Železničarji se razočarani obračajo od vseh organizacij, danes vre vse v Prometno Zvezo. Vemo, da ne moremo nuditi vsem vsega onega, kar je v naši volji. Mi smo navezan ille zgolj sami nase, mi tudi ne lovimo nobenega: pridite, če ste prepričani, da je le brez politike mogoče uspeti v naših železničarskih zadevah! Pridite: ko bodo naše vrste polne, bomo z delom iz lastne moči dosegli — uspehe. Zato proč s politikujočimi stanovskimi organizacijami, ki samo izigravajo železničarje! Proč s politično ZJZ in komunistično in socialpatriotično organizacijo! Železničarji spadamo v stanovsko organizacijo! Naše mesto je v Prometni Zvezi! Železničar.

Tobačno delavstvo.

TOBAČNI VPOKOJENCI.

Shod tobačnih vpokojencv in vpokojenk. V torek dne 19. oktobra 1920 popoldne ob 2. uri se je vršil v prostorih »Ljudskega doma« v Ljubljani zelo dobro obiskan shod tobačnih vpokojencv in vpokojenk. Shod je otvorila vpokojenka tovarišica Simončič in je dala besedo tov. Garapiču, ki je sporočil popoln uspeh njihovih zahtev, kar so udeleženci z velikim veseljem in navdušenjem sprejeli.

Za njim se je oglasil tov. Komljanec, ki je poudarjal, naj delavstvo vedno tako kot sedaj vstrajno in skupno sodeluje v prid sebi in svoji organizaciji.

Nato je bil splošno pozdravljen naš prvoboritelj za delavske pravice poslanec Gostinčar, kateri je v svojem govoru na kratko očrtal splošni položaj našega delavstva. Shod se je končal z velikim zadovoljstvom udeležencev.

Živilski delavci.

Odsek mlinarjev. Dne 20. t. m. so se pri Zvezi industrijev vršila pogajanja za zvišanje mezd. Mlinarji so danes primeroma najslabše plačana stroka; najvišja meza je znašala doslej 36 kron dnevno. Zveza industrijev se je postavila na nesocialno stališče, ker se je izgovarjala z maksimirano mlevnino po vladni naredbi z dne 13. aprila, s katero se določa za parne mline 50 K, za vodne 45 K mlevnina. S tem stoji Zveza industrijev odločno na stališču profita, nikdar pa na stališču eksistenčne možnosti svojega delavstva. Zveza industrijev je v novo pogodbo tudi vsilila klavzulo, s katero se pogodba samo pod tem pogojem uveljavi, da vlada ukine omenjeno naredbo. To se pravi, da Zveza igra delavstvo za korist — podjetnikov. Jugoslovanska Strokovna Zveza je v svojih zahtevah za mlinarje zahtevala za I. kategorijo 86 K, za II. 80 K in 70 K, za mladoletne po 60 K dnevno. Približno ena-

ko je zahtevalo tudi Osrednje društvo. — Podjetniki pa so dovolili po štiriurnih pogajanjih na dosedanje mezd, ki se gibljejo med 48 in 39 kronami, 40% povišek, vse dosedanje ugodnosti ter enkratni nabavni prispevek za moža 250 K, za ženo 200 K, za vsakega otroka po 100 K. Delavstvo nikakor ni zadovoljno z dovoljenimi poviškami, ker ne dajejo eksistenčnega minimuma. Podjetnike obsojamo radi njihovega liberalnega stališča, ki na eni strani ne vpoštevata faktične potrebe delavstva — govorilo se je o slabem obratovanju, kalkulacija da kaže pasivno! — na drugi strani pa bi podjetniki gotovo nasprotovali delavski kontroli v obratu in dobičku. Pogodba se je sklenila za dobo treh mesecev do 31. januarja, kljub temu, da obe zastopani delavski organizaciji ne moreta biti in nista zadovoljni z uspehom.

Slamnikar.

Zaželjeni 17. oktober je minul. Po celo uro in še več oddaljeni so se pričeli zastopniki slamnikarskega delavstva že pred 8. uro zjutraj zbirati v mungoškem društvenem domu. Ob pol 9. uri je otvoril zborovanje tov. Kogej, predsedoval je tov. Kompare, ki je zbrane zastopnike delavstva pozdravil v nadi, da bo današnje zborovanje rodilo tudi uspehe. Tov. Kogej je v kratkih besedah orisal dolžnosti slamnikarskega delavstva in sorodnih strok. Po svojem referatu je prebral nova pravila in poslovnik za Zvezo slamnikarskega delavstva. Pravila so se sprejela enoglasno, v poslovniku pa se je glede plačilnih razredov in par manj pomembnejših točk nekoliko popravilo. V splošnem pa je bil tudi predlagani poslovnik sprejet. (Pravila in poslovnik se priobčijo po novem letu v strokovnem glasilu, da bo vsak član natančno poučen). Tov. Cvikel, zastopnik JSZ je poudarjal, da mora biti vsaka organizacija zgrajena na trdni finančni podlagi in ne sme nikdar služiti namenom bolniške blaginje. Za vzor si lahko vzamemo strokovno organizacije drugih držav, pri katerih se polaga največja važnost na to, da delavstvo samo drži svojo organizacijo pokonci v gmočnem in moralnem oziru. Organizacija ne sme biti podobna invalidu, da bi jo vsaka sapica podrla na tla, mora biti močna, da bo lahko odbijala vse nje namerjene udarce.

V razgovoru o bodočem delu in nastopu se je oglasilo več tovarisev k besedi, ki pa so s svojimi izjavami stremili vsi za to, da se razmere slamnikarskega delavstva vendar enkrat uredi. Ustanovni občni zbor Zveze naj se vrši v najkrajšem času. Storilo se je več važnih sklepov, o katerih bo obveščeno delavstvo po svojih sestankih. H koncu zborovanja je predlagal tov. Kogej resolucije, katere naj bi dale smernice pokretu slamnikarskega delavstva. Resolucije se glase:

1. Za organizirano slamnikarsko delavstvo velja celoten program Jugoslovanske Strokovne Zveze, kot je bil sprejet ob mariborskem taboru na delavskem zborovanju dne 31. julija t. l. — 2. Zveza slamnikarskega delavstva in sorodnih strok je strokovna organizacija in se ima potom Jugoslovanske Strokovne Zveze razširiti tudi na sorodne stroke po celi Jugoslaviji. — 3. Nje naloga je: da uredi vse nerednosti, ki se vrše po obratih na račun delavstva, da štiti delavce svoje stroke proti samovoljnemu postopanju delodajalcev v primerih odpustov, nastavljanja novih moči, pri plačah, pri ureditvi sezona in sploh v vseh stvareh, tihocih se koristi delavstva. — 4. Skrbeti mora za strokovno izoblastenje mlajših delavnih moči ter si osamosvojiti v slamnikarskih obratih vsa nižja, kakor tudi višja mesta. — 5. Slamnikarska obrt je domača obrt, ob kateri naj tu stanujoče delavstvo najde svoj zašček. Domače delavstvo vsa sme nikakor dopustiti, da bi zavzemali vsa važna mesta tujei, kakor tudi ne sme dopuščati nikakih dohodov tujerodnih delavcev, ki slamnikarske stroke niti ne poznajo, a so potom protekcije od strani delodajalcev najhujši škodljivci domačemu delavstvu in njegovemu gibanju. Tujei odjedajo domačinom kruh a domače delavstvo si mora istega iskati leto za letom v tujini. — 6. Svarimo delavstvo pred nepremišljenimi čini, s katerimi hočejo služiti svoji sebičnosti. Vsekak čin sebičnosti, ki bi škodoval res potrebnemu in samo od slamnikarstva se živemu delavstvu, bo organizirano delavstvo strogo obsodilo. — 7. Slamnikarsko delavstvo vidi svojo edino rešitev v čim tesneje sklenjeni organizaciji in to tako v gospodarskem, političnem in kulturnem oziru. — Gospodarsko se bo osamosvojilo, ko si bo ustanovilo lastne slamnikarske

zadruga. Slamnikar ali slamnikarica, ki stoji na čelu družine, naj bo član Delavskega konzumnega društva. — V dosego svojih namenov pa mora imeti slamnikarsko delavstvo tudi svojega zastopnika v ustavodajnem zboru, ki bo podpiral njega težnje na najmerodajnejših mestih in v zakonodaji. Radi tega naj se organizira v politični delavski organizaciji, v »Delavski zvezi«, potom katere bo dobilo svojega zastopnika. — V svrhu boljše spoznanja in tesnejše združitve potrebujemo vezi, ki nas bo k temu navajala. V vsakem kraju, pri slamnikarjih v Domžalah in v Mengšu, naj se ustanovi izobraževalni odsek po navodilih Jugoslovanske strokovne zveze. Ime naj nosi po očetu Kreku. Odseka naj si ustanovi čitalnice, naj služita za redno zbirališče delavstva, prirejajo naj se predavanja, govori, goji naj se petje igre in druga poštena in koristna zabava. Izobraževalni odsek naj bo gonilna sila vsemu delu v boju za dosego slamnikarskih zahtev. 8. Zastopniki in zaupniki skupin slamnikarskega delavstva iz Domžal in Mengša zbrani na enketi, pozivljamo vse tovarise in tovarišice, da se čim tesneje oklenejo naše organizacije, da sledijo njenim navodilom, ker le tako nam bo mogoče doseči in izpolniti vse naloge in tudi le tako bo naša zmaga mogoča.

Resolucije so bile enoglasno sprejete. Storitve sklepi so naša naloga. Pojdimo sedaj s podvojeno marljivostjo na delo. Sklepi naj ne ostanejo samo na papirju, postati morajo dejstva. Pri vsem tem delu naj nas spremlja božji blagoslov.

Ustanovni občni zbor Zveze slamnikarskega delavstva in sorodnih strok se vrši v nedeljo dne 7. novembra ob 3. uri popoldne v društveni sobi J. S. Z. Društveni dom, Domžale z dnevnim redom: 1. Poročilo o delovanju slamnikarskih organizacij od ustanovitve, pa do 1. oktobra t. l. 2. Volitev načelstva, nadzorstva in namestnikov. 3. Poročilo skupin. 4. Določila k § 5. poslovnika. Razna druga določila v smislu pravil in poslovnika 6. O prenosu prejšnjega skupnega premoženja na nove skupine. 7. Slučajnosti. K občnemu zboru morejo priti odbori vseh šest skupin ter po odobrih pooblaščenji zaupniki. — Okrožno tajništvo J. S. Z. v Kamniku.

Domžale. Dne 13. oktobra so se izvolili na sestanku odbori vseh domžalskih skupin. Skupine so štiri in sicer razdeljene po obratih. Za tovarne Ladstätter, Jakob Oberwalder in Kurzhaller so vsaka skupina posebej, za ostale manjše tovarne in obrate je skupno ena skupina. Tako se je dovršilo v glavnem predpripravljalno delo za ustanovitev naše Zveze, ki jo že težko pričakujemo. Držimo tudi sedaj naprej trdno skupaj, da pripravimo zvezi in nam samim do uspehov.

Razne novice.

Nevesele gospodarske razmere v češko-slovaški republiki.

Te dni je govoril trgov. minister dr. Holowetz na shodu zaupnikov moravsko-oštravskega delavstva in je dejal med drugim tudi tole: »V naši republiki imamo 80 do 90 odstotkov obrtov bivše avstroogrške monarhije, a konsumno prebivalstvo naše države ne doseže niti 14 milijonov proti 50 milijonom bivše Avstro-Ogrske. S tem je dan izvoz ter pomen naše industrije, ki pa trpi vsled carinskih zaprtij Poljske, Avstrijske, Madžarske, Jugoslavije in Rumunske. Na drugi strani moramo uvažati živež. Moke imamo samo še za tri mesece in se moramo požuriti z nakupom v tujini, da bi ne nastala prehranjevalna kriza. Tujih valut nimamo in si moramo preskrbeti kredit, da jih bomo nakupili. Imeli smo že preje v Parizu kredita za 150 milijonov frankov ter v Ameriki za 5 milijonov dolarjev, ali oba rečena kredita sta nam bila v zadnjem času pred podpisom odklonjena z razlogom, da so Rusi blizu naših mej in da so pri nas nezanesljivi odnošaji. Amerikanci so nam povedali v obraz, da dogedki v srednji Evropi ne opravičujejo nade na mirni razvoj položaja in da zato ne dajo kredita. Kesneje so nam ponudili kredita za milijon dolarjev proti izmščinu sladkorja, ki leži v Hamburgu; ko pride tja drugi sladkor, bodo dovolili tudi več kredita, a na sladkor, ki leži pri nas, ne morejo ničesar posoditi. Torej je položaj vlade v tem pogledu prav nevesel. Finančicne pomoči tujih držav potrebujemo, da si zagotovimo prehrano pa tudi za uvoz sirovin, ki jih potrebujemo za naše obrti: potrebujemo bombaževino, volno, juto, svilo itd., zakaj v predilne obrti je zaposlenih več ko 350.000 delavcev, ki žive čez milijon ljudi. Bombaževine potrebujemo za leto za 5 milijard, volne pa za 4 milijarde.

Tako je torej tudi glede drugih strok in ker ne moremo plačati v denarju, moramo gledati, da poravnamo dolg z blagom. Zbog tega je inozemska trgovina najvažnejši del našega gospodarskega življenja, glavni steber naše valute. Naša valuta omahuje. V mesecu juniju l. l. je plačala naša kruna 35 ctm, v prosincu t. l. 5 in pol, v juliju 13 in danes 8 ctm. To omahovanje povzroči v tujini posebno po špekulantih, ki slednje socialno in politično gibanje med nami izrabljajo, tako razpoloženje v tujini, ki napravi padanje naše valute, njim pa pri nese milijone, ki jih moramo mi plačati. Pri nizki valuti cvete izvoz, ali pri višji valuti nastane kolizija, kakršna je dandanes v obrti in ž njo nezaposlenost. To je vse. Na Nemškem se plačuje 396.699 marš podpor nezaposlenim, od katerih je tretjina na Saksoskem, ki je v gospodarskem oziru nam jako sorodno. Naša gospodarska situacija sicer ni brezupna, samo v bombaževinarski obrti preti nevarnost doma se proda jedva 20% svojih izdelkov. Ta kriza bo prenehala šele tedaj, ko se bodo uredile razmere na Ruskem, ki bo kupovalo naše izdelke in nam dovažalo svoje sirovine. Ruska je agrarna država majhno industrijo, kakor agrarna država lahko zdrži večletno vojno in dovolj zmora politične, socialne eksperimente, zakaj vse to ničesar ne predrugači, če želi, ki je podlaga njenega bogastva in narodnega imetja.

Socializacija — smokev. O priliki zadnjega gibanja italijanskih komunistov so hodili po Lombardiji komunistični agitatorji, in obešali po smokvah rdeče zastave, češ, da so smokeve sedaj splošno lasti. No, kmetje za tako socializacijo niso imeli nobenega zmisla. Sli so, ponetati rdeče zastave z drevja in na njihovo mesto postavili kose in vile. Pri tem je tudi ostalo — smokev se niso socializirale.

Vzhodna Galicija — stepa. V poljskem parlamentu je konstatiral poslanec Moraczewski, da je vzhodna Galicija po šestletnem vojnem opustošenju enaka stepi. **Kolera v Ukrajini.** V pokrajini Har'kov in Jekaterinoslav je izbruhnila kolera, ki so jo zanesli od Dona. Do srede septembra so ugotovili 430 slučajev. Tudi v Podolju so se že pojavili slučajji kolere. Občlasti so na nogah, da preprečijo nadaljnjo okuženje, a jim primanjkuje zdravnikov in zdravstvenega materiala. Položaj je zato težak. Boljševiki so ob umiku vse zdravniške v Podolju vzeli s seboj.

Za dva centimetra. Tisti, ki so v strahom in nevolji opazovali, kako postajajo ženska krila od sezone do sezone krajša, si smejo oddahnuti. Vrhunec v prekorachen: moda se je obrnila zopet na dol. Ne v skokih — zaboga, kaj bi potem napravilo žensko s svojimi kratkimi krili — ampak lepo polagoma. Zaenkrat velja, da morajo biti krila za dva centimetra daljša nego doslej. Za toliko se bo pa dalo podaljšati skoro vsako krilo. Tudi spomladi bo moda zahtevala gotovo nekoliko daljša dva centimetra, ako ne več in v jeseni zopet. Bojimo se, da ženske s svojimi sedanjimi krili kmalu ne bodo moge več dohajati mode.

Poljski ministrski predsednik Witos goši kupec. Zadnje dni se je mudil na Pomoranskem na inspekcijskem potovanju poljski ministrski predsednik Witos. Pri tej priliki je sprejel tudi deputacijo, ki se mu je pritožila nad prepovedjo izvoza divjih gosi na Nemško, češ, da trpi ljudstvo vsled tega občutno škodo. Na to je ministrski predsednik brz brez prevdanka odgovoril, da bo sam kupil vse gosi na Varšavo. Segli so v roko in kupčija je bila napravljena. Minister je odšel za vsake gos 120 poljskih mark in izdal zanje lepe denare. Zdej prihajajo v Varšavo dan na dan celi vagoni okusne gosje pečenke — srečna Varšava!

Narodno gledišče.

- Opera:**
Četrtek, 21. okt.: »Hofmannove pripovedke«. B.
Petek, 22. okt.: »Faust«. A.
Sobota, 23. okt.: »Lepa Vida«. E.
Nedelja, 24. oktobra: »Od bakro do bajke«. Izven.
Ponedeljek, 25. oktobra: Zaprt.
- Drama:**
Četrtek, 21. okt.: »Pygmalion«. A.
Petek, 22. okt.: »Antisa«. uradniška predstava. Izven.
Sobota, 23. okt.: »Ljubimkanje«. D.
Nedelja, 24. okt.: »Pohujšanje v dolini Sentflorijanski. Izven.
Ponedeljek, 25. okt.: »Ljubimkanje«. C.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Prvovrstni električni inštalacijski materijal vseh vrst po najnižjih cenah dobavi tvrdka SVETLA, Centrala Ljubljana, Mestni trg št. 25.